

TÜRKİYE OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI VE OHİO ERKEN ÖĞRENME STANDARTLARI ÖĞRENME SÜRECİNDE YER ALAN DEĞERLER

Perihan ULUCAN¹

ÖZ

Bu araştırma Türkiye’de uygulanan ve “Milli Eğitim Bakanlığı 2013 okul öncesi eğitim programı” ve “Amerika Birleşik Devletleri Ohio eyaletinde uygulanan erken öğrenme standartları” öğrenme ve öğretme süreçlerine yansıtılan değerleri karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada Nitel araştırma desenlerinden Doküman analizi kullanılmıştır. Kurumların web sayfalarından programlara ve standartlara ulaşarak içerik analizi yöntemi ile analiz yapılmıştır. MEB 2013 okul öncesi eğitim programı öğretimin planlanması ve uygulanması bölümü ile uygulamada öğretmene rehberlik etmek amacıyla hazırlanan etkinlikler kitabındaki uygulamalar esas alınmıştır. Bu bölümde öğretmenlere veriler yönergeler değerlerle ilişkilendirilerek karşılına değer ifadeleri yazılmıştır. Ohio’da ise öğretmenlere rehber niteliğinde erken öğrenme standartları uygulama rehberi esas alınmıştır. Bu rehberde yine öğretmenlere verilen yönergeler değerlerle ilişkilendirilmiştir. Araştırma sonucunda; “anadile saygı, doğa ve çevre bilinci, kurallara uyma, etkili dinleme, doğru ve güzel konuşma, farklılıklara saygı gösterme, sanat ve estetik değerleri koruma, İşbirliği, özgüven, kitap sevgisi ve sorumluluk alma ortak değerler olarak belirlenmiştir. Ortak değerlerin dışında adalet, aidiyet, aile olma ve ailenin değeri, anlayışlı olma, bağımsızlık, bağlılık, bilgiye değer verme, bireysel ve toplumsal kültür mirasına değer verme, birlik beraberlik, cesaret, çok kültürlülük, yardım etme, uyum ve bunların dışında bir çok değer Ohio eğitim standartlarına yansıtıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, değerler eğitimi, okul öncesinde değerler eğitimi

THE VALUES IN THE PROCESS OF TURKEY AND OHIO EARLY LEARNING PRESCHOOL EDUCATION PROGRAM STANDARDS

ABSTRACT

This study was conducted to compare the values called up in 2013 preschool education program of the Ministry of National Education (MNE) applied in Turkey with those called up in learning and teaching processes of early learning standards applied in Ohio State of the United States of America. In the study, the document analysis, which is one of the qualitative research patterns, was used. The curricula and standards were reached on the web sites of

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, perihanulucan@nevsehir.edu.tr

institutions and they are processed with content analysis method. The research is based on the section regarding the planning and application of teaching in 2013 preschool education program of MNE and applications in the activities book prepared to guide the teachers in practice. In this section, the instructions provided to teachers are associated with the values and value expressions are written next to them. When it comes to Ohio, application guide for early learning standards prepared for teachers is grounded on. In this guide, the instructions provided to teachers are associated with values again. According to the results of the research respect for mother tongue, natural and environmental consciousness, following the rules, respect for differences, arts, protecting aesthetic assets, collaboration, self-confidence, bibliophily and taking responsibility are determined as common values. Apart from common values, it is seen that numerous values such as justice, belonging, being a family and value of family, being understanding, independence, loyalty, valuing knowledge, valuing individual and social cultural heritage, unity and solidarity, courage, multiculturalism, helping, rapport and many others are reflected on Ohio education standards.

Key words : Early childhood, Values education, values education in early childhood

GİRİŞ

21. yüzyılın insanı teknolojik gelişimin yaşamına getirdiği yenilikler, değişiklikler ve avantajlarının yanında her geçen gün artan, saygı, şiddet, sosyal problemler ile ilgili çeşitli sorunlar yaşamaktadır. Bu yüzden ebeveynler, eğitimciler ve ülkeler çözümün bir parçası olarak değerlerin öğretimi üzerinde durmaktadır (UNESCO, 2005). Değerler, “insan davranışının temelini oluşturan ilkeler ve temel inançlar olarak tanımlanabilir diğer bir deyişle iyi arzu edilir davranışların niteliklerini belirleyen standartlar olarak da anlaşılabilir. Çocukların değerleri öğreneceği varsayılan eğitim uygulamaları ise değerler eğitimine işaret eder (Halstead ve Taylor 2000). Değerler üzerine temellendirilen eğitim çocuk için güçlü bir öğrenme ortamı sağlayarak akademik becerilerini geliştirir. Yaşam boyu sürdürebileceği davranışsal beceriler edinmesine fırsat vererek sosyal ilişkilerini güçlendirmesine olanak sağlar. Erken yaşlarda çocuklara kazandırılan değerler bir toplumun ortak etik kurallar geliştirmesinde ve bu sorumlulukla davranmalarında o toplum için hayati önem taşır (Amollo ve Lilian, 2017). Değerler eğitimi birçok farklı metodoloji kullandığı için geniş anlamda tanımlamak oldukça zordur. Ancak; genel olarak bakıldığında öğrencileri iyi kararlar almaya, insanlara doğru davranmaya veya erdemli alışkanlıkları benimsemeye yönelten bir içerikten oluşur. Dünyanın her yerinde belirli bir amaca hizmet eden ve çok özel ihtiyaçları karşılayacak şekilde tasarlanmış ve geliştirilmiş farklı türde çok çeşitli karakter ve değerler eğitimi programları uygulanmaktadır (Witherspoon,2007).Ancak bu programlarda değerlerle ilgili farkındalık oluşturmaya dayalı etkinlikler ortaya çıkarıldığında, öğrenciler değerlere dayalı davranışları benimseyebilirler, değerleri keşfetmeleri için uygun ve etkili rehberlik sağlandığında en üst düzeyde yarar sağlanır(UNESCO, 2005).

Amerikalı yetişkinlerin çoğunluğu okullarda değer öğretimi tercih etmektedir. Ancak, öğretmek için ortak değerleri belirlemek bunların ayrı bir müfredat olarak mı öğretileceğine veya tüm müfredatlara entegre

edilip edilmemesi gerektiğine karar vermek gibi birçok konuda hala çözüme ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaçlar arasında olumsuz davranışın azaltılması, öğrenci başarısının artırılması, farklılıklara sahip olanların dikkate alınması okuldaki öğrenme ortamlarının iyileştirilmesi, sosyal farkındalık, anlayışın desteklenmesi ebeveyn ve toplumun katılımının artırılması gibi konular bulunmaktadır. Kültürel olarak çeşitlilik gösteren bir toplumda bu tür programların etkinliği, nasıl değerlendirileceği de dikkate alınması gereken ayrı bir konudur (Witherspoon, 2007). Dolayısıyla kurumlar değerler eğitimini yapılandırırken kendi misyonlarını ve kurumsal değerlerini dikkate alırlar. Kurumun başarmayı umduğu sonuçlarla doğrudan ilgili olacak şekilde programlarını yapılandırır. Bu sonuçlar ne kadar kapsamlı ele alınırsa, girişim de o kadar çok, çok yönlü ve sistemik olacaktır. Kurumların uygulamaya karar verdiği özel hedefler ne olursa olsun, değerler eğitiminin çok yönlü, kurumsal bir çaba olarak anlaşılması önemlidir (Berkowitz ve Fakula, 1999). Bu çaba topluma sağlıklı ilişkiler kurabilen bireyler olarak yansır. İnsana içinde yaşadığı toplum kendi kültürel değerlerini aktarmalı ve aynı zamanda evrensel değerlerle beslemelidir. Eğer birey bunlara ilişkin yaşantı geçirmezse bu değerler kalıcı olarak yerleşmeyecek ve kuşaktan kuşağa geçirme sürecinde dejenerasyona uğrayacaktır. Bireye kültürel ve evrensel değerlerin sağlıklı olarak geçirilmesi sağlıklı toplumların oluşmasının temel taşıdır. Bu varoluşun başlangıç noktasını ise erken çocukluk dönemi oluşturmaktadır (Uzun ve Köse, 2017). Bu yüzden değerlerin sonraki kuşağa aktarılmasında okul öncesi dönem oldukça önemlidir. Okul öncesi dönemde değerler eğitimi verilirken bireysel, toplumsal ve ahlaki değerler tüm gelişim alanlarını kapsayacak şekilde ele alınmalıdır. Böylece çocuğun hem kendi kültürel değerleri benimsemesi hemde evrensel değerleri özümsemesi sağlanmış olacaktır (Arıkan, 2011). Kaliteli bir okul öncesi eğitim programının, akademik becerilerin yanında karakter eğitimi, sosyal ve duygusal becerilerin geliştirilmesi ve toplumsal değerlere yer verme gibi hedefleri içermesi gerekmektedir (Greenberg vd., 2003; Balat ve Dağal, 2009).

Okul öncesi eğitimi döneminde aileler ve okullar çocuklara değer geliştirebilmeleri açısından zengin bir çevre sunmak durumundadır. Çünkü bu dönemde çocuklar gözlem yapar ve çevresindekileri taklit ederek davranış geliştirirler. Dolayısıyla okullar, okul öncesinden başlayarak sadece akademik becerilerin kazandırıldığı ortamlar değil aynı zamanda bir toplumun geleceğinin şekillendirildiği kurumlar olduğunun bilinçinde olmalı ve bu sorumluluğun hakkı vermelidirler (Ömeroğlu ve Sapsağlam, 2016). Bu bağlamda eğitimin temel ayaklarından biri olan eğitim programlarının değer aktarımındaki rolü yadsınamaz.

Program geliştirme çalışmaları Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılmakta ve yürütülmektedir. Değişen ihtiyaçlar ve gelişmeler doğrultusunda 2002 ve 2006 yıllarında okul öncesi eğitim programları geliştirilmiştir. (Dilek, 2017; Düşek, 2008; Gelişli ve Yazıcı, 2012, Kandır, Özbey, İnal, 2010; MEB, 1994). 2012 yılında okul öncesi eğitim programında çeşitli düzenlemeler yapılmış 2013-2014 eğitim öğretim

yılında ise ülke genelinde yaygınlaştırılmıştır(MEB,2013). Bu programda değerler amaç ve ilke olarak görülmektedir. Dolayısıyla değerlerin öğrenme öğretme süreçlerine nasıl yanıtlanacağı öğretmenin performansına ve inisiyatifine bağlıdır (Marinko, 2015).

Amerika Birleşik Devletlerinde ise Erken Çocukluk Eğitimi programları merkezi değildir. Her eyalet kendi eğitim standartlarını oluşturmakta ve uygulamaktadır. Ancak bununla birlikte ortak standartlar sağlamaya yönelik çalışmalar yapan ve tüm ülke genelinde kabul gören National Association for the Education of Young Children isimli bir organizasyon bulunmaktadır. Bu organizasyon karakter eğitimi bir öğrenme süreci olarak tanımlamıştır (NAEYC,2018; US Department of Education, 2003). 2007 yılında ‘okul hazırlanışına çözüm grubu’ (School Readiness Solutions Group) tarafından yayınlanan ‘‘Çocuklara Bir Şans Vermek: Ohio Okula Hazırlık Uygulama Stratejileri,’’ isimli kitapta Ohio erken çocukluk siteminin anahtar prensipleri yer almaktadır. Bu prensipler çocukların çok yönlü ve sağlıklı gelişimlerine cevap verebilmeyi esas almaktadır. Bunun sağlanmasında doğum öncesinden başlayarak ailelere verilecek destek, devletin ve kurumların rolü özetlenmekte, verilecek tüm hizmetlerde eşitlik, sürdürülebilirlik, saygı ve yüksek kalitenin önemi vurgulanmaktadır(Early Childhood Ohio, 2017).

Alanyazın incelendiğinde okul öncesi programları/standartlarında Türkiye ve Ohio arasında karşılaştırmalı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Farklı bir ülkedeki erken çocukluk eğitimi standartlarında yer alan değerlerin Türkiye’deki Okul Öncesi Eğitim Programı ile karşılaştırılarak değerler eğitimi bağlamında incelenmesinin alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı Türkiye’de uygulanan erken çocukluk eğitimi programı ve ve Ohio’da uygulanan erken öğrenme standartlarının öğrenme-öğretme etkinlikleri bölümünde yer alan değerleri karşılaştırmaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Türkiye’de 2013 yılından itibaren uygulanmakta olan MEB okul öncesi Eğitim Programlarının öğrenme sürecinde hangi değerlere yer verilmektedir?
2. Ohio’da 2012 yılından itibaren uygulanmakta olan erken öğrenme standartları öğrenme sürecinde hangi değerlere yer verilmektedir?

YÖNTEM

Bu araştırmada Nitel araştırma desenlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Araştırma verileri Türkiye MEB. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı ve ABD Ohio Erken Öğrenme Standartlarından sağlanmıştır. (MEB,2013; Ohio Department of Education, 2017). ‘Doküman incelenmesi araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Bir veri toplama tekniği olduğu gibi bir araştırma deseni olarak da kullanılabilir’ (Yıldırım ve Şimşek, 2006:187). Türkiye ve Ohio okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenme sürecine yansıtılan değerler eğitim programları/ standartları bağlamında

analiz edilmiştir. Her iki ülkenin programlarına/standartlarına resmi web sitelerinden ulaşılmıştır. Veriler içerik analizi yöntemi ile işlenmiştir. Öğrenme öğretme sürecinde değer içeren ifadeler / standartlar analiz birimi olarak esas alınmıştır.

Türkiye genelinde yaygın olarak okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan program sunuş kısmından ayrı olarak 6 bölümden oluşmaktadır. Bu çalışmada doküman analizine esas olacak öğrenme süreci başlığı altında ele alınacak bölüm programda Okul Öncesi Eğitiminin Planlanması ve Uygulanması olarak yer almaktadır. İçerikte ise Okul Öncesi Eğitimi Ortamı ve Öğrenme Merkezleri, Etkinlik Çeşitleri ve Açıklamaları, Aylık Eğitim Planı, Günlük Eğitim Akışı alt başlıkları bulunmaktadır

Ohio eyaleti erken çocukluk eğitimi Türkiye'de uygulanan tek ve ortak program anlayışından farklı olarak tek bir programı içermemekte çok yönlü ve çok katımlı bir sistemle oluşturulan ortak standartları kapsamaktadır. Bu standartlar bilişsel duyuşsal ve psikomotor alanlarda çocuğun bütünsel gelişimine yönelik bütün davranışlarını kapsamaktadır. Verilerin analizinde her iki programa uygun olan bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu nedenle her iki program kendi yapısına uygun bir anlayışla sistematize edilmeye çalışılmıştır.

MEB 2013 Okul öncesi eğitim programı 36-72 aylık (3-6yaş) çocuklara yönelik olarak hazırlanmış ve bu - yaş gurubunun tanımı "çocuk" olarak yapılmıştır. Ohio eyaletinde bebeklik- çocukluk dönemleri isimlendirilmiştir. Erken öğrenme standartlarında 8 aya kadar olan bireyler için "bebek(infant)", 6-18 aylık bebek-çocuk arası olan dönem için Türkçede karşılığı olmayan "Young Toddlers", 16-36 ay arası dönem için "Older Toddlers" terimlerini kullanılmaktadır. Standartlar doğumdan 5 yaşa (0-60 aya) kadar olan çocuklara göre hazırlanmıştır.

BULGULAR

Türkiye'de okul öncesi eğitim programı içinde 5 gelişim alanı bulunmaktadır. Bunlar bilişsel gelişim, dil gelişimi, sosyal ve duygusal gelişim, motor gelişim, öz bakım becerileri olmak üzere sıralanmaktadır.

Ohio 'da ise aynı alanlar farklı ifadelerle bilişsel gelişim ve genel bilgi, dil ve okuryazarlık, sosyal ve duygusal gelişim, fiziksel sağlık ve motor gelişim alanları olarak sıralanmıştır. Öğrenmeye yönelik yaklaşımlar ayrı bir alan olarak ele alınmıştır(MEB, 2013; Ohio Department of Education ,2017).

1.Alt probleme ilişkin bulgular

MEB okul öncesi eğitim programı öğrenme sürecine yansıtılan değerler

Öğrenme süreci MEB 2013 Okul öncesi eğitim programında Öğretimin planlanması ve uygulaması başlığı altında yer almaktadır. İlk bölüm eğitim ortamı ve öğrenme merkezlerine ilişkin açıklamaların yer aldığı bölümdür. Bu bölümde doğrudan değer kazanımı ile ilişkili açıklamalar bulunmamakla beraber dolaylı olarak değerlerle ilişkilendirilebilecek açıklamaların varlığından söz edilebilir. Örneğin:

Örneğin,

Dramatik oyun merkezi ilgi çekici materyalleri nedeniyle çocukların hepsinin aynı anda oynamak istedikleri bir bölüm olabilir. Öğretmen burada bir çalar saat bulundurabilir ve uygun bir süreye ayarlayarak çocukların bu merkezden dönüşümlü olarak yararlanmasını sağlayabilir. Çocuklar bu kuralı içselleştirdiklerinde, saat çaldığında malzemeleri toplayarak dramatik oyun merkezini bir sonraki gruba herhangi bir uyarı olmadan bırakacaklardır.

'bölümü "Kuralların içselleştirilmesinden bahsetmektedir. Bu bölüm "Kurallara uyma değeri ile ilişkilendirilebilir.

Sonraki bölümde etkinlik çeşitlerine yer verilmiştir. Ancak burada "etkinlik" kavramı hem içerik hem yöntem hem de teknik bağlamında kullanılmıştır. Örneğin 'matematik etkinliği' derken, yapılacak etkinliğin içeriğinde matematiğe ilişkin kazanımların yer alacağı anlaşılmaktadır. Bunlar programda Türkçe, Sanat, Drama, Müzik, Hareket, Oyun, Fen, Matematik, Okuma Yazmaya Hazırlık ve Alan Gezileri şeklinde belirtilmiştir. Diğer taraftan küçük grup etkinliği derken, çocukların yaş, gelişim özelliği, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda gruplara ayrılarak farklı çalışmalar yaptıkları bir uygulamadan bahsedilmektedir. Bunlarda programda bireysel etkinlik, küçük grup etkinliği, büyük grup etkinliği ve bütünleştirilmiş etkinlik olarak ele alınmıştır. İlk bağlamda 'etkinlik' içerik anlamında, ikinci bağlamda ise yöntem anlamında kullanılmıştır. Ayrıca yapılacak uygulama anlamında veya kullanılacak teknik anlamında "etkinlik" ifadesi kullanılmıştır. Örneğin Türkçe etkinliği içinde büyük grupla yapılan okuma etkinliği. Programda hem Türkçe, hem büyük grup hem de okuma eylemleri için etkinlik ifadesi kullanılmıştır.

Bu bölümlerin bazılarında doğrudan değerlere vurgu yoktur. Ancak değerlerle ilişkilendirilebilecek çeşitli ifadelerden söz edilebilir.

Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği başlığı altında yapılacak çalışmalar arasında Güven ve bağımsız davranış geliştirme, Sosyal ve duygusal olgunluk geliştirme ve Okuma yazma farkındalığı ve motivasyon geliştirme çalışmaları maddeleri yer almaktadır.

Fen etkinliği altında; çocukları dikkat etmeye, soru sormaya, merak etmeye, gözlemlemeye, araştırmaya, incelemeye ve keşfetmeye yönelten etkinliklerdir. Çocuklar ilk elden deneyimler kazanırken onların bilimsel süreç becerilerini kullanmalarına özen gösterilmelidir. Bu etkinliklerle yaşam gerçeklerini tanıtırken çocuklarda çevre farkındalığı da sağlanacaktır. Çocukların çevrelerine karşı doğru tutumlar geliştirebilmeleri ve doğru davranabilmeleri için öğretmenin tutumlarının da doğru olması ve doğru davranması gerektiği unutulmamalıdır."

Örnek etkinlikler: Doğal ortamlara giderek yürüyüş yapma, doğayı, doğadaki canlı ve cansız varlıkları gözlemlenme, varlıkların değeri ve korunmasına yönelik bilgilendirme, keşifler ve icatlar yapma," ifadelerine yer verilmiştir.

Hareket etkinliği altında; "Çocukların bireysel özelliklerini dikkate alan, onları güdüleyici, benlik algılarını ve özgüvenlerini pekiştirici etkinliklere yer verilmelidir" açıklaması yer almaktadır. Bunlar dolaylı olarak değerlerle ilişkilendirilebilir.

Bazı etkinliklerde ise değerlere doğrudan vurgu yapılmıştır.

Sanat etkinliği başlığı altında 'sanat etkinlikleri çocuğun kendini, içinde bulunduğu kültürü ve diğer kültürleri daha iyi anlamasına olanak tanıyarak farklılıklara saygı duymasına da yardımcı olur" ifadesine yer verilmiştir.

Türkçe etkinliği altında: Türkçe etkinliği çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır. Türkçe etkinliklerinin önemli işlevlerinden birisi çocukların kitaplara karşı olumlu tutum geliştirmelerini desteklemek ve kitap sevgisini aşılacaktır" ifadeleri yer almaktadır. Müzik etkinliği altında; 'Bu etkinlikler, doğru ve nitelikli müzik dinleme, söyleme ve çalma alışkanlıklarını çocuğa kazandırmanın yanı sıra, yerel, ulusal ve evrensel çocuk müziğini tanımasını da destekler. Ayrıca bu etkinlikler, bireysel olarak ve toplulukta müzik yapma, başkalarını dinleme, iş birliği yapma gibi sorumluluklar kazandırır ve " Çocukların kendilerini sözel olarak kolayca ifade edemediği durumlarda, müzik etkinlikleri sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyerek özgüven kazanmalarına yardımcı olur' ifadeleri bulunmaktadır. Öğrenme sürecinin diğer bölümü, aylık eğitim planı ve günlük eğitim akışı bölümlerinden oluşmaktadır. Aylık eğitim planında doğrudan değer eğitimine yönelik bir vurgu yoktur. Günlük eğitim akışında ise etkinliklerin planlanıp yazılmasında öğretmen olabildiğince özgür bırakılmıştır.

Ancak programa ek olarak hazırlanan ve öğretmene içerik oluşturmada rehberlik etme niteliğindeki Okul Öncesi Eğitim Programı – 2013-Etkinlik kitabında değerlere ilişkin kazanımların eşleştirildiği etkinlikler aşağıdaki tabloda özetlenmektedir.

Tablo 1: MEB 2013-Etkinlik kitabında değerlere ilişkin etkinlikler

Etkinlik (içerik Bağlamında)	Etkinlik adı	Etkinlik (Yöntem bağlamında)	İlişkilendirilen değer
Fen	Kroki çiziyoruz	Küçük grup	Kendine güvenme

Türkçe ve Alan gezisi	Müze bizi bekler Kurbağa Kumkum; Anlat-dinle	Bütünleştirilmiş büyük grup Küçük grup	Değişik ortamlardaki kurallara uyar Farklılıklara saygı gösterir Sanat eserlerinin değerini fark eder
Matematik	Renk grafiği yapıyoruz	Bireysel-küçük grup- bireysel	Kendine güvenme
Sanat ve müzik:	Bu gölge kimin; Kelebekleri kim çizmiş Bahçemizi düzenliyoruz	Büyük grup	Farklılıklara saygı gösterir Sanat eserlerinin değerini fark eder, Estetik değerleri korur
Oyun	İplerle çalışma	Büyük grup	Kendine güvenir

2013 MEB okul öncesi eğitim programında İçerikle ilgili en önemli husus öğretmenin süreci planlayıp uygulamasında kazanımları, açıklamaları ve örnek etkinlikleri dikkate alarak özgür ve esnek davranabilmesine imkân vermesidir.

En önemli kavram kargaşası ise 'Etkinlik' ifadesinin eylem, yöntem ve konu bağlamında 3 farklı yerde kullanılmasıdır.

2.Alt Probleme ilişkin Bulgular

Ohio Erken Öğrenme süreçlerine yansıtılan değerler

Ohio standartları öğrenme sürecinde öğretmenler için hazırlanmış her gelişim alanına özgü ayrı bir standartları uygulama rehberi hazırlanmıştır. Bu dokümanlar "Ohio Erken öğrenme" resmi web sitesinde Ohio Erken Öğrenme ve gelişim standartları uygulama rehberi" olarak yer almaktadır. Bu dokümanlarda hangi yaş grubundaki çocukların hangi gelişim alanlarında hangi davranışları gösterecekleri ve öğretmenin bu durumlarda neler yapabileceğine ilişkin öneriler ve yönlendirmeler yer almaktadır. Aşağıdaki tabloda öğrenme sürecinde her gelişim alanına yönelik öğretmenlere verilen yönlendirmeler analiz edilerek değerlerle ilişkilendirilebilecek olanlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 2: Ohio öğrenme sürecine yansıtılan değerler- Öğrenmeye yönelik yaklaşımlar gelişim alanı

Madde	Öğrenmeye yönelik yaklaşımlar gelişim alanı Öğretmen uygulama rehberi	İlişkilendirilen Değerler	Kullanılan yöntem teknik ,strateji ve öğretmen
-------	--	---------------------------	--

			davranışları
1.	Çocukların kendi kültürlerini yansıtan müzik, hareket ve dans için fırsatlar sağlayın.	* Çok kültürlülük * Farklılıklara saygı	* Rehber olma * İnteraktif öğrenme
2.	Çocukların keşfetmesi ve deneyimlemesi için Tüm duyu organlarına hitap eden ortamlar sağlayın	* Empati * Güvenlik	* Ortamı oluşturma * Cesaretlendirme
3.	Hareket halindeki çocukların, oturan çocukların etrafında oldukları onlara dikkat etmeyi öğrenmelerine yardımcı olun.	* Farkındalık * Duyarlılık	* Esnek olma * Yönlendirme
4.	Çocukları dili olumlu ifadeler ve gülümseyerek kullanmasını teşvik edin	* Sorumluluk * Kurallara uyma	* Teşvik etme * Lider olma
5.	Çocukları, sınıfın tamamını etkileyen sorunları tartışmak için toplantı isteyebilmeleri konusunda cesaretlendirin	* Özgüven * İşbirliği	* Tartışma * Soru cevap
6.	İngilizce öğrenenlerin güvenlik kurallarını anladığından emin olun .	* Emeğe saygı * Başkalarını düşünme	* Gözlem * Gezi
7.	Çocukları destekleyin ve hayal kırıklığına uğradıklarında tekrar denemeleri için cesaretlendirin.	* Kendini ifade etme	* Keşfetme * Oyun
8.	Çocukların hangi oyunu, nerede, nasıl ve kimlerle oynamak istediklerini planlamaları için onlara fırsatlar sunun.		* Yaratıcı drama * Müzik
9.	Sınıf dinamiklerinin sorunsuz çalışmasını sağlamak için sınıf kurallarını ve prosedürlerini uygulamada çocukları harekete geçirin.		* İşbirlikli öğrenme * Aktif öğrenme
10.	Orijinal planlara bakılmaksızın, çocukların başlattığı her etkinliği sürdürme konusunda esnek olun		* Bireysel etkinlikler * Küçük grup çalışmaları
11.	Çok kültürlü, çok ırklı, çok dilli toplumu yansıtan favori kitapları tekrar tekrar		* Büyük grup

	okuyun.		çalışmaları
12.	Çocuklara herhangi bir engelin kaynağını tanımları konusunda yardımcı olun, bazı problem çözme stratejileri önerin ve çocukların başkalarını düşünüp düşünemeyeceğini sorun.		
13.	Duyguları ve rutinleri açıklayan sözler ve eylemleri yansıtan çeşitli kültürlerin yansıtıcı müziklerini kullanın.		
14.	Çocuklara görsel sanatlar, müzik, dans, yaratıcı hareket ve tiyatro gibi alanları keşfetme fırsatları verin.		

Ohio erken öğrenme standartları öğretmen uygulama rehberinde öğrenmeye yönelik yaklaşımlar gelişim alanında çok kültürlülük, farklılıklara saygı, empati, güvenlik, farkındalık, duyarlılık, sorumluluk, güvenlik, kurallara uyma, özgüven, işbirliği, emeğe saygı, başkalarını düşünme, sanat, kendini ifade etme değerleri öne çıkmaktadır. bunların aktarımında öğretmenden beklenen tutumlar rehber olma, ortam oluşturma, cesaretlendirme, esnek olma, yönlendirme, teşvik etme, lider olma, gözlem yapma, çocuklara saygı gösterme, tanıma, takip etme, tutarlı olma, yardımcı olma, destekleme, organize etme olarak ifade edilebilir. kullanılan metod teknik ve stratejilerden bazıları ise şunlardır. interaktif öğrenme, tartışma, soru cevap, deney, gözlem, gezi, keşfetme, oyun, yaratıcı drama, müzik, işbirlikli öğrenme, aktif öğrenme, bireysel etkinlikler, küçük grup çalışmaları, büyük grup çalışmaları, problem çözme

Tablo 3: Ohio Erken öğrenme standartları uygulama rehberinde öğrenme sürecine yansıtılan değerler - Bilişsel gelişim ve genel bilgi gelişim alanı

Madde	Öğrenmeye yönelik yaklaşımlar gelişim alanı Öğretmen uygulama rehberi	İlişkilendirilen Değerler	Kullanılan yöntem teknik ,strateji ve öğretmen davranışları
1.	Çocukların kendi kültürlerini yansıtan müzik, hareket ve dans için fırsatlar	* Çok kültürlülük	* Rehber olma

	sağlayın.	* Farklılıklara saygı	* İnteraktif öğrenme
2.	Çocukların keşfetmesi ve deneyimlemesi için Tüm duyu organlarına hitap eden ortamlar sağlayın	* Empati * Güvenliğe duyarlı olma	* Ortamı oluşturma * Cesaretlendirme * Esnek olma
3.	Hareket halindeki çocukların, oturan çocukların etrafında oldukları onlara dikkat etmeyi öğrenmelerine yardımcı olun.	* Farkındalık * Duyarlılık * Sorumluluk	* Yönlendirme * Teşvik etme * Lider olma
4.	Çocukları dili olumlu ifadeler ve gülümseyerek kullanmasını teşvik edin	* Güvenlik * Kurallara uyma	* Tartışma * Soru cevap
5.	Çocukları, sınıfın tamamını etkileyen sorunları tartışmak için toplantı isteyebilmeleri konusunda cesaretlendirin	* Özgüven * İşbirliği	* Gözlem * Gezi
6.	İngilizce öğrenenlerin güvenlik kurallarını anladığından emin olun .	* Emeğe saygı	* Keşfetme
7.	Çocukları destekleyin ve hayal kırıklığına uğradıklarında tekrar denemeleri için cesaretlendirin.	* Başkalarını düşünme * Kendini ifade etme	* Oyun * Yaratıcı drama
8.	Çocukların hangi oyunu, nerede, nasıl ve kimlerle oynamak istediklerini planlamaları için onlara fırsatlar sunun.		* Müzik * İşbirlikli öğrenme
9.	Sınıf dinamiklerinin sorunsuz çalışmasını sağlamak için sınıf kurallarını ve prosedürlerini uygulamada çocukları harekete geçirin.		* Aktif öğrenme * Bireysel etkinlikler
10.	Orijinal planlara bakılmaksızın, çocukların başlattığı her etkinliği sürdürme konusunda esnek olun		* Küçük grup çalışmaları * Büyük grup çalışmaları
11.	Çok kültürlü, çok ırklı, çok dilli toplumu yansıtan favori kitapları tekrar tekrar okuyun.		

12.	Çocuklara herhangi bir engelin kaynağını tanımları konusunda yardımcı olun, bazı problem çözme stratejileri önerin ve çocukların başkalarını düşünüp düşünemeyeceğini sorun.		
13.	Duyguları ve rutinleri açıklayan sözler ve eylemleri yansıtan çeşitli kültürlerin yansıtıcı müziklerini kullanın.		
14.	Çocuklara görsel sanatlar, müzik, dans, yaratıcı hareket ve tiyatro gibi alanları keşfetme fırsatları verin.		

Bilişsel gelişim ve genel bilgi gelişim alanı öğretmen uygulama rehberinde nezaket, sorumluluk, aile, çok kültürlü olmak, farklılıklara saygı, toplumsal yaşam kuralları , koşulsuz kabul, insan hakları, geçmişe saygı ,emeğe saygı, takdir etme, paylaşma, özel günler, birlik beraberlik, kültürel miras, işbirliği, sırasını bekleme, yardım etme, hayvan sevgisi, bireysel ve toplumsal kültür mirasına değer verme, koşulsuz kabul, özdenetim, çevre ve doğa bilinci , doğal yaşama saygı , doğal hayatı tanıma değerleri öne çıkmaktadır. Öğretmenlerin bu değerleri kazandırırken bu alana yönelik olarak kullanabilecekleri teknik ve stratejiler arasında ise sorumluluk alma, okuma, çok katımlı etkinlikler, uzman davet etme, okul aile işbirliği, müzik, drama görsel ve işitsel araçlar, anlatma, gösterip yaptırma, soru cevap, işbirlikli öğrenme, öz düzenleme, diğer canlılara bakım verme, deney, gezi gözlem, araştırma, sorgulama, akıl yürütme, neden sonuç ilişkisi kurma, öğrenmek için fırsatları değerlendirme sayılabilir.

Tablo 4: Ohio Erken öğrenme standartları uygulama rehberinde öğrenme sürecine yansıtılan değerler- Dil ve okuryazarlık gelişim alanı

	Dil ve okuryazarlık gelişim alanı öğretmen uygulama rehberi	İlişkilendirilen Değerler	Kullanılan yöntem teknik ,strateji ve öğretmen davranışları
	Aile kültürlerini ve geleneklerini yansıtan hikayeleri, şarkıları ve şiirleri paylaşın.	* Anadil doğru ve güzel kullanma	* Bireysel * Küçük grup
	Çocukların istediklerini, duygularını, fikirlerini ve ihtiyaçlarını etkili bir şekilde iletmesi için teşvik ve takviye edin.	* Kendini gerçekleştirme * Saygı	* büyük grup çalışmaları * Akranlarla iletişim
	Çocukları akran konuşmaları yapmaya teşvik edin		

		* Cesaret	* Tartışma
	Tartışmaları için fırsat verin ve dinleyin.	* Özgüven	* Soru cevap
	Düzgün konuşma ve başkalarını dinleme ve en uygun şekilde cevaplamaları için destekleyin.	* Sırasını bekleme	* Cesaretlendirme
	Konuşmaların bir konuya dinleme, sırayla konuşma, cevap verme ve konuyu genişleme gibi temel dinamiklerini kullanın	* Toplumsal kurallara uyma	* Rehberlik etme
	Birçok bakış açısının, eleştirel ve farklı düşüncenin tartışılmasını teşvik edin.	* Fikirlere dillere Kültürlere inançlara saygı.	* Çocukların ihtiyaçlarını anlama
	Çocukların bağımsız olarak kullanmaları için dayanıklı kitaplar sağlayın.	* Nezaket	* Destekleme
	Yaşa uygun, çok kültürlü çocuk edebiyatı seçkilerini hergün bireysel ve küçük gruplarla okuyun.	* Eşyaları iyi ve kullanma koruma	* teşvik etme
	Okuma saatinde kitapları dikkatli kullanmak konusunda rol model olun, nasıl tutulacağını, sayfaları birer birer yıpratmadan nasıl çevrileceğini gösterin .	* Emeğe saygı	* Rol model olma
	İngilizce dil öğrenenlere sorular sorarak ve yanıtlar vererek destek verin.	* Okuma alışkanlığı	* Kendini gerçekleştirme
	İngilizce öğrenmelerini kolaylaştırmak boşluklara yazdırın.	* Kitap sevgisi	* için zengin çevre sağlama
		* Öz düzenleme	

Dil ve okuryazarlık gelişim alanı öğretmen uygulama rehberinde anadil, kendini gerçekleştirme, saygı, cesaret, özgüven, sırasını bekleme, toplumsal kurallara uyma, fikirlere dillere kültürlere inançlara saygı, nezaket eşyaları iyi kullanma ve koruma, emeğe saygı, okuma ve kitap sevgisi, özgüven, öz düzenleme değerleri öne çıkmaktadır. Öğretmen bu değerleri kazandırırken bireysel çalışma, küçük grup büyük grup çalışmaları, akranlarla iletişim için fırsatlar, imkanlar ve ortamlar hazırlama, tartışma zemini oluşturma, soru cevap gibi birçok etkinlik yöntem ve stratejiden yararlanabilir. Aynı zamanda çocukları cesaretlendirmesi, rehberlik etmesi, çocukların ihtiyaçlarını anlaması ve cevap vermesi, destekleyerek teşvik etmesi ve rol model olması ve iyi alışkanlıklar kazandırmanın bütün süreçlerini izlemesi beklenmektedir.

Tabo 5: Ohio Erken öğrenme standartları uygulama rehberinde Öğrenme sürecine yansıtılan değerler- Fiziksel sağlık ve motor gelişim alanı

Fiziksel sağlık ve motor gelişim alanı öğretmen uygulama rehberi	İlişkilendirilen Değerler	Kullanılan yöntem teknik
--	---------------------------	--------------------------

			,strateji ve öğretmenin davranışları
	Her çocuk kendi programında gelişimsel dönüm noktalarına ulaştığında izleyin ve kutlayın.	* Kendini gerçekleştirme	* Cesaretlendirme * Gözlem
	Çocuğa yardım etmeye başlamadan önce içine girdiği durumdan çıkıp çıkamayacağına bekleyin ve görün	* Öz yeterlik	* Rol Model Olma
	Yemek saatinde çocukların eşyaları koyabilecekleri yer bulmak kendi sütlerini dökmek, yedikten sonra temizlik yapmak gibi aktivitelere izin verin	* Temizlik * Öz bakım	* Gösterip * Yaptırma
	Tek seferde küçük miktarlarda küçük lokmalarla yemeleri konusunda uyarın	* Sofra adabı * Sağlıklı beslenme	* Anlatma * Okul Aile İşbirliği
	Aile ve öğretmenleri benzer beslenme stratejileri kullanmaları için teşvik edin.	* Fiziksel sağlık	* Profesyonel Destek,
	Fiziksel aktivitenin önemi hakkında konuşmak için antrenörler ve oyuncular sınıfa davet edin.	* Özsaygı * Özgüven	* Uzman Desteği
	Resimleri ve eylemleri kullanarak sağlıklı olmak için gerekli olan beslenme ve fiziksel aktiviteleri tartışın.	* Ana dile saygı * Farklılıklara saygı	* Tartışma * Kitap Okuma
	Otantik durumlarda ve ortamlarda yemek yiyen farklı aile gruplarını gösteren çok kültürlü çeşitli kitapları okuyun.	* Empati	* Yönlendirme
	Çocuklardan temel hijyen uygulamalarına destek vererek yapmalarını isteyin.	* Hijyen * Bağımsızlık	* Oyun * Drama
	Çocukların hijyen rutinlerini bağımsız olarak denemeleri için fırsatlar sunun.	* Sağlığını koruma * Yardım etme	* Müzik * Aktif Öğrenme
	Oyun yoluyla hijyen uygulamalarını keşfetmek için öğrenme merkezlerini uygun şekilde donatın.	* Güvenlik * Düzenli olma	* İşbirlikli Öğrenme * Rol Model Olma
	İngilizce öğrenen öğrencileri desteklemek için basitleştirilmiş metin, görseller ile resimli kitapları kullanarak ve ortamı		

	canlandırarak doktor ve diş hekimi ziyaretlerini tartışın.	* Sevgi	* Tutarlılık
	El yıkama, diş fırçalama, vb. için yardımcı olacak şarkılar veya tekerlemeler kullanın.	* Bağlılık	* Aileleri
	Bazı kişisel bakım rutinleri bazı kültürler için yeni olabilir, böylece bunu çocuklarıyla ilk elden deneyimleyebilsinler.	* Güven	* Bilgilendirme
	Bağımsızlığı teşvik edin, ancak her zaman yardım için hazır olun.	* Tutarlılık	* İnteraktif Öğrenme
	Aileleri evde bağımsızlığı teşvik etmeleri için teşvik edin.	* Bilgiye değer verme	
	Güvenli bir şekilde oynamaları ve çalışmalarını hakkında net talimatlar verin.	* Sorumluluk	
	Oyuncakları resimli etiketlerin bulunduğu raflara yerleştirme konusunda örnek olun ve uygulayarak gösterin.	* Aile	
	Resim, kitap, jest vb. kullanarak sınıf ve oyun alanı için güvenlik kurallarını gözden geçirin ve güçlendirin.		
	Varlığınızda güvende hissetmelerine yardımcı olacak her çocukla bir bağ oluşturun.		
	Güvenlik prosedürlerini uygulamada örnek olun yaptırın.Sınıfta ve dışarıda güvenlik kuralları oluştururken çocukları dahil edin.		
	Kuralların uygulanmasında tutarlı olun.		
	Sizi güvende tutmaya yardımcı olan profesyonelleri (itfaiyeci,		

	polis) sınıfa gelip çocuklarla güvenliği tartışmaya davet edin.		
	Varsa iki dilli materyal sağlamaya teşvik edin		
	Çocukların kendilerini güvende tutabilecekleri yolları belirlemelerine yardımcı olun.		
	Ailelere güvenlik uygulamaları hakkında bilgi verin ve aileleri evde kurallar / uygulamalar oluşturmaya teşvik edin.		
	Emniyet kurallarının nedenlerini çocuk dostu yollarla açıklayın		

Fiziksel sağlık ve motor gelişim alanında ise kendini gerçekleştirme, öz yeterlik ,temizlik , öz bakım, sofrada adabı, sağlıklı beslenme, fiziksel sağlık, özsaygı, özgüven, ana dile saygı, farklılıklara saygı , empati, hijyen bağımsızlık, sağlığını koruma, yardım etme, güvenlik, düzenli olma, sevgi, bağlılık, güven, tutarlılık, bilgiye değer verme, sorumluluk, aile değerleri ön plana çıkmaktadır. Bunların kazandırılmasında kullanılacak yöntem ve tekniklerden bazıları ise; gözlem, gösterip yaptırma, okul aile işbirliği, anlatma, tartışma, kitap okuma, profesyonel destek, uzman desteği, oyun, drama, müzik sayılabilir. Stratejiler ise aktif öğrenme ve işbirlikli öğrenme olarak gözükmektedir. Öğretmenlerden bu süreçte çocuklarla arasında sevgiye dayalı bir bağ oluşturmaları, esnek olmaları, cesaretlendirmeleri, doğru yönlendirmeler yapmaları rol model olmaları, tutarlı ve kararlı olmaları ve ailelerle bilgi paylaşımına dayanan güçlü bir ilişki kurmaları beklenmektedir.

Tablo 6: Ohio Erken öğrenme standartları uygulama rehberinde öğretim sürecine yansıtılan değerler - Sosyal duygusal gelişim alanı

	Sosyal duygusal gelişim alanı öğretmen uygulama rehberi	İlişkilen dirilen Değerle r	Kullanı lan yöntem teknik ,strateji ve öğretm en davram ışları
	Yüz ifadeleri, beden dili, seslendirmeler gibi İnsan görsellerini	* Duygulara değer	* Modelleme

	kullanarak duyguları tanımlayın.	verme	* Benzetim
	Duyguları ifade etmenin “kabul edilebilir” yolları arasında kültürel farklılıklar olduğunu kabul ederek duyguları ifade etmek için toplumsal olarak kabul edilen yolları anlatan kitaplar okuyun.	* Duyguları kabul etme * Kültürlere saygı	* Kitap okuma * Cesaretlendirme
	Çocukların kimlik oluşturulmasına ve bu seçimlere saygı duyulmasına olanak sağlayarak olumsuz olsa bile kendilerini gerçekleştirmelerini destekleyin.	* Hoşgörü * Empati	* Destekleme * Teknolojiden yararlanma
	Gerektiğinde çocukların konfor nesnelere (battaniye, emzikvb.) Sahip olmalarına izin verin.	* Anlayışlı olma	* Dramatizasyon
	Çocukların özel alanlarına koymaları için ailelerden bir aile fotoğrafı getirmelerini isteyin ya da okula geliş veya gidiş zamanlarında bir fotoğraf çekin. Çocukları istedikleri zaman fotoğrafa bakmaları için teşvik edin.	* Aile olma ve ailenin değeri * Farklı dillere, kültürlere, inançlara	* Tartışma * Bireysel küçük grup ve büyük grup aktiviteleri
	Çocukların ve ailelerinin resimlerini, çocukların grup içindeki resimlerini ve birbirleriyle ilgilenen olan çocukların fotoğraflarını sergileyerek topluluk oluşturun.	* Saygı	* ile etkileşimli öğrenme
	Davranışlar uygun olmasa bile onları kabul ederek çocukların duygularını onurlandırın.	* Empati * Sevgi	* Aile destekli öğretim
	Dramatik oyun alanında farklı bedenler, kültürler, cinsiyetler içeren kıyafetler sağlayın.	* Nezaket	* Oyun
	Çevreye çok kültürlü kitapları, bebekler, oyuncaklar ve resimler ekleyin.	* Cesaret * Girişimcilik	* Takip etme * Rehber olma
	Çocuklardan sınıfta paylaşımları ve aile bireyleri hakkında bilgi vermeleri için aile fotoğraflarını çekmelerini isteyin.	* Paylaşma * Birlik	* Yönlendirme * Anlatma
	Çocuklarla aileler arasındaki farklılıkların nasıl olduğu konusunda konuşmaları için bir tartışma düzenleyin.	* Beraberlik * Uyum	* Soru cevap * Rol model olma
	Aileleri, kitap, yemek, şarkı, vb. kültürlerinin bir yönünü paylaşmaya davet edin.	* Özgürlük * Kendini gerçekleştirme	* Organize etme
	Çocukları rahatsız eden veya sıkıntıya neden olan durumları		

	öğrenin ve bunları en aza indirmeye çalışın .	* Hayvan ve doğa sevgisi	* Gezi
	Tüm kültürlerde dokunmanın uygun olmayabileceğinin farkında olun.	* Sorumluluk alma	* Gözlem
	Çocukların hem olumlu hem de olumsuz duygularını kabulederek açıklayın.	* Aidiyet	* Araştırma
	Nazik sözlerle ve sarılmayla rahatlamalarını sağlayın	* Selamlaşma	* Tutarlı olma
	Yönlendirin, alternatif aktivitelerden seçenekler sunun ve yeni oyuna yeniden katılmaları için çocukları destekleyin.	* Vedalaşma	* Etkili dinleme
	Malzemelerin paylaşılmasını teşvik edin.	* Başkalarının İhtiyaçlarını	* Zengin çevre
	Sınıf olarak birlikteliği sağlayan anlamlı işler belirleyin.	* Görme ve anlama	* Oluşturma
	Nasıl yapmaları gerektiğini öğretin ve çocukları sınıf hayvanını beslemek veya bitkilere su vermek gibi kendi görevlerini bağımsız olarak yerine getirdiklerinde destekleyin ve onaylayın.	* Güvenlik	* Destekleme
	Çocukların güçlü oldukları alanlarda bağımsız olmalarına yardımcı olun.	* Emniyet	* Dramatizasyon
	Çocukları, başkalarına yardım etmeye iyi oldukları bir şey yapmalarına teşvik edin.	* Adalet eşitlik	* Tartışma
	Çocukların problem çözmesini gerektiren durumlar yaratın.	* Güzel konuşma	
	Tüm çocukların, ilgi alanlarını ve yeteneklerini yansıtan tanıdık bir ortam yaratın, böylece bir aidiyet duygusu hisseder ve rahatça bağımsız hareket ederler.	* Kurallara uyma	
		* Duyarlılık	
		* Etkili dinleme	
		* Teşekkür ve takdir etme	
		* Pozitif olma	
		* Toplumsal duyarlılık	
		* Yardım etme	
		* Doğaya saygı	
		* Doğayı koruma	

	Varışta her çocuğu ve aileyi kapıda selamlayın ve öğretmen ya da çocuk ayrıldığında veda edin.	* Şefkat * Merhamet	
	Gülümseyerek, gülererek veya konuşarak ilgi isteklerine yanıt verin	* Güçlüklerle başa çıkma	
	Çocukların rahatlık gereksinimlerine sürekli ve uygun şekilde derhal yanıt verin. Karşılama ve hoşça kal rutinleri oluşturun		
	Onları güvende tutmak için yakınen özgürlüğü keşfetmelerine izin verin.		
	Çocuklarla mevcut ilişkinizi rahat ve pozitif ve ilgi çekici bir şekilde sürdürmek için tutarlı olun		
	Çocuklarla göz seviyelerinde iletişim kurun ve söylediklerine cevap verin		
	Öngörülebilir rutinler ve net beklentiler ile sağlam ve güvenli bir öğrenme ortamı oluşturun.		
	Sınıfta diğer yetişkinlerle uygun iletişim ve ses tonunu kullanarak model olun.		
	Grupta aidiyet duygusunu besleyin.		
	Kuralları ve konuşmaları basit ve olumlu tutun. Çocukları dinleyin Deneyimler, ilgi alanları, kitaplar ya da konuşmak istedikleri her şey hakkında bireysel ve küçük çocuk gruplarıyla karşılıklı konuşmalar yapın.		
	Duyarlı olarak dinleyin		

	Empati konusunda örnek olun. Teşekkür notları yazın ve çocuklarla iyilik kartları verin		
	Nezaket eylemlerine dikkat çekin ve dile getirin.		
	Her çocuğun nereden geldiğini anlamaya çalışın.		
	Çocukların erişebileceği yerlerde kağıt mendil gibi yardımcı levazım bulundurun. Böylece başka bir çocuğa yardım etmeyi bağımsız olarak seçebilirler.		
	Sınıf için evcil bir hayvan edinin ve bakımı için sorumlulukları belirleyin.		
	Çocukların akranlarından gördükleri nezaket davranışlarına dikkat etmelerini sağlayın.		
	Toplumsal bir ihtiyaca cevap verin		
	Çocukları duygularını başkalarına aktarma konusunda destekleyin.		
	Çevre, bitkiler ve hayvanlar dahil olmak üzere insanlara ve objelere karşı şefkat ve empati modelleyen kitaplar okuyun.		
	Aileleri veya iki dilli personeli, şefkat içerikli kitap okumak için davet edin.		

Sosyal ve duygusal gelişim alanı değerlerin ön plana çıktığı bir alandır. Ohio erken öğrenme standartlarında bu alana yansıyan değerler ; duygulara değer verme ,duyguları kabul etme, kültürlere saygı, hoşgörü, empati , anlayışlı olma , aile olma ve ailenin değeri, farklı dillere, kültürlere, inançlara saygı, empati, sevgi, nezaket ,

cesaret , girişimcilik , paylaşma , birlik beraberlik, uyum, özgürlük , kendini gerçekleştirme, hayvan ve doğa sevgisi, sorumluluk alma, aidiyet, selamlaşma vedalaşma, başkalarının ihtiyaçlarını görme ve anlama ,güvenlik , emniyet, adalet, eşitlik, güzel konuşma, kurallara uyma, duyarlılık, etkili dinleme, teşekkür ve takdir etme, güzel konuşma, pozitif olma , toplumsal duyarlılık, yardım etme , doğaya saygı, doğayı koruma ,şefkat merhamet, güçlüklerle başa çıkma olarak özetlenebilir. Değer kazandırmada kullanılacak yöntem teknik ve stratejiler ise bu alanda; modelleme, benzetim, kitap okuma, canlandırma, tartışma, bireysel küçük grup ve büyük grup aktiviteleri ile etkileşimli öğrenme aile destekli öğretim oyun, anlatma, soru cevap, gezi, gözlem, araştırma, İşbirlikli öğrenme aktif öğrenme olarak öne çıkmaktadır.

Öğretmenden beklenen tutum ve davranışlar ise; rol model olma, cesaretlendirme, destekleme, teknolojiyen yararlanma, takip etme, rehber olma, yönlendirme, organize etme, tutarlı olma, etkili dinleme, eşit ve adil bir ortam sağlama, zengin çevre oluşturma, hakları gözetme ve koruma, göz seviyesinde iletişim kurma, nitelikli öğrenme ortamı oluşturma, ihtiyaca uygun öğrenme çevresi oluşturma, ihtiyaçları öngörme, problem çözme, pozitif ve olumlu olma, bireysel ve toplumsal ihtiyaçlara duyarlı olma olarak özetlenebilir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Değer aktarımının okul öncesi dönemde başlamasının gerekliliği yapılan çeşitli araştırmalarda ortaya çıkmıştır. Uluslararası araştırma sonuçları ve önceki analizler, çocukların okul öncesi programlara katılımları ve sonraki okul çıktılarında açık ve pozitif bir ilişki olduğunu göstermiştir (Meinck, Stancel ve Verdisco, 2018).

Türkiye’de ve Ohaio da erken çocukluk eğitimi birbirinden oldukça farklı biçimde yapılandırılmıştır.

Türkiye’de ülke genelinde uygulanan MEB 2013 okul öncesi eğitim programında öğrenme süreci öğretimin planlanması ve uygulaması başlığı altında yer almaktadır(MEB,2013). Okul öncesi programlarında değerler eğitimine ilişkin ayrı bir bölüm yada uygulama yer almamaktadır. Ancak; sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi değerler Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri“ arasında yer almaktadır. 2013 programında ise programın özellikleri arasında 'Kültürel ve evrensel değerleri dikkate alır' başlığı yer almış, 'Programda değerler eğitimi ayrı bir alan olarak ele alınmamış, ancak kazanım ve göstergelerde bütüncül bir şekilde vurgulanmıştır' ifadesiyle değerler eğitimine özel vurgu yapılmıştır(MEB,2013;17).

Ohio’da ise çocukların bakımı, gelişimi, korunmasından sorumlu bütün paydaşlar tarafından oluşturulan kurumların işbirliği ile hazırlanan ortak standartlar uygulanmaktadır. Öğrenme süreci için uygulama rehberi

Ohio Erken öğrenme web sitesinde yayınlanmıştır(Early Childhood Ohio, 2018). Bu rehberde öğretmenin yapması gerekenler ve yapılması beklenen uygulamalar açık ve ayrıntılı olarak ifade edilmiştir. Bu yönerge ve açıklamalardan doğrudan değerlerle ilişkilendirilebilecek olanlar tablolara aktarılmış ve değer ifadeleri olarak belirtilmiştir.

Türkiye’de uygulanan 2013 okul öncesi eğitim programı öğrenme süreci ile , Ohio erken öğrenme standartları öğrenme sürecine yansıtılan ortak değerler: Anadile saygı, Doğa ve Çevre bilinci , kurallara uyma, etkili dinleme, doğru ve güzel konuşma, Farklılıklara saygı gösterme,sanat , estetik değerleri koruma, İşbirliği , özgüven, kitap sevgisi ve sorumluluk alma olarak belirlenmiştir. Bazı değerlerin ifadeleri olmasada “MEB Okul öncesi eğitim programında de bu konu ile ilgili birebir davranış beklenmektedir. (MEB,2013; 28)

Bu değerlere ek olarak Ohio erken öğrenme standartları öğrenme sürecine yansıtılan diğer değerler şunlardır: Adalet, aidiyet, aile olma ve ailenin değeri ,anlayışlı olma ,bağımsızlık, bağıllık, bilgiye değer verme, bireysel ve toplumsal kültür mirasına değer verme ,birlik beraberlik, cesaret, çok kültürlülük,doğal yaşama saygı ve duyarlılık, duygulara değer verme ,düzenli olma ,emeğe saygı,seçimlere saygı, emniyet, empati, eşitlik ,çşyaları iyi kullanma ve koruma,farkındalık,farklı dillere, kültürlere, inançlara saygı ,fiziksel sağlık ,geçmişe saygı,girişimcilik ,güçlüklerle başa çıkma ,güven ,hayvan ve doğa sevgisi , temizlik ve hijyen ,hoşgörü, insan hakları ,kendini gerçekleştirme , kendini ifade etme,koşulsuz kabul, nezaket, okuma alışkanlığı, özel günler , özgürlük , özsaygı, paylaşma , pozitif olma , sağlığını koruma , sağlıklı beslenme , saygı, şefkat merhamet, selamlaşma vedalaşma, sevgi , sırasını bekleme, sofrada adabı , teşekkür ve takdir etme, toplumsal duyarlılık, toplumsal yaşam kuralları , tutarlılık , uyum ve yardım etmedir.

OECD tarafından Erken çocukluk eğitimi ve bakımına ilişkin uluslararası bir karşılaştırma yapmak ve erken çocukluk eğitimi ve bakımına dair tüm göstergeleri ortaya koymak amacıyla hazırlanan Starting Strong isimli raporda " Yaşamın ilk yılları, gelecekteki beceri geliştirme ve öğrenimin temellerini oluşturmaktadır. Yüksek kaliteli erken çocukluk eğitimi ve bakımına yapılan yatırımlar ve erken eğitimin çeşitli aşamaları arasında düzgün geçişler, çocukların uzun vadeli öğrenme ve gelişmesinin anahtarıdır" ifadesine yer verilmiştir. Genel olarak okul öncesi eğitim kurumları erken çocukluk döneminde eğitimin aileden sonraki basamağı olma özelliği ile çocuğun bilişsel gelişimlerinin yanı sıra sosyal ve duygusal gelişimlerini sağlama ve destekleme yönünde çok büyük sorumluluk taşımaktadır. Ancak tutum ve davranışlarını yönlendiren değerlerin öğretiminin sağlıklı olarak planlanıp uygulanması ile bu destek sağlanabilir. Böylece, toplumların geleceğini belirleyen çocuklar sadece ailesinin çevresinin veya içinde bulunduğu toplumun değil insanlığın geleceğidir (OECD,2017).

Her iki ülke de değerler eğitimine okul öncesinde başlaması gerektiğini ve değerlerin öğrencilere öğrenme süreçlerinde farkındalık kazandıracak çeşitli etkinliklerle yaparak ve yaşatarak verilmesi gerektiğine inanmaktadır.

Ohio da ortak kullanılan standartların öğrenme süreçlerine yansıtılan bölümünde öğretmene bu süreçlere nasıl rehberlik edeceği açık olarak tanımlanırken Türkiye’de bu süreç çerçeve olarak çizilmiş ve uygulama örnekleri verilmiştir. Dolayısı ile değerlere ilişkin olarak Ohio erken öğrenme süreçlerinin daha kapsamlı olarak planlandığı söylenebilir.

ÖNERİLER

1. Okul öncesi eğitimde değerlerin kazandırılmasına yönelik etkinlikler tasarlanmalı ve mevcut etkinliklerin sayısı artırılmalıdır.
2. Değerlerin kazandırılmasına yönelik çalışmalarda okul aile işbirliği sağlanmalı ve geliştirilmelidir.
3. Farklı ülkelerde okul öncesi eğitimde değerlerin öğrenme öğretme sürecine nasıl yansıtıldığı araştırılmalıdır.
4. Okullarda değer kazanımına ilişkin yapılan çalışmalar değerlendirilmelidir.
5. Değer kazanımına ilişkin ders dışı etkinlikler planlanmalı ve okul aile işbirliği ile takip edilmelidir.
6. Öncelikli değerler belirlemeli ve bu değerlerin kazandırılma sürecinde öğretmenlere açık anlaşılı ve detaylandırılmış uygulama rehberi hazırlanmalıdır.
7. MEB Okul öncesi eğitimi programı değerler bağlamında geliştirme çalışmaları sürdürülmelidir.

KAYNAKLAR

- Akbaş, O. (2008). Değer eğitimi akımlarına genel bir bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 9-27.
- Althof, W., & Berkowitz, M. W. (2006). Moral education and character education: Their relationship and roles in citizenship education. *Journal of moral education*, 35(4), 495-518.
- Amollo, O. P. & Lilian G. K. (2017). Teacher Position in Spurring Value Based Education in Early Learning in Nairobi County, Kenya: Addressing Support of Values in School Environment, *Journal of Education and Learning*; Vol. 6, No. 3. URL: <http://doi.org/10.5539/jel.v6n3p194>
- Arıkan, A. (2011). Değerler Eğitiminin Tanımı, Önemi ve Kapsamı. İçerisinde. (E. Ömeroğlu ve Ö. Sapasağlam, Ed.). *Okulöncesi Dönemde Değerler Eğitimi Teoriden Uygulamaya* (s. 1-28). Anadolu Üniversitesi Yayınları: Eskişehir.
- Berkowitz, M. W., & Fekula, M. J. (1999). Educating for character. *About Campus*, 4(5), 17-22.
- Dilek, H. (2017). **T.C. MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı İle 2006 Programının Karşılaştırılması**, DOI: <http://dx.doi.org/10.14527/9786053183563b2.035>
- Düşek, G. (2008). *2006 Yılında Uygulamaya Konulan Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkında İlköğretim Müfettişleri, Okul Öncesi Eğitim Veren Kurum Müdürleri Ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi (Ordu İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

- Early Childhood Ohio (2017). <http://www.earlychildhoodohio.org/Ohios-Early-Childhood-System.stm>
Erişim tarihi 15 Ağustos 2019.
- Gelişli, Y., & Yazıcı, E. (2012). Türkiye’de uygulanan okul öncesi eğitim programlarının tarihsel süreç içerisinde değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 85-93.
- Greenberg, M. T., Weissberg, R. P., O'Brien, M. U., Zins, J. E., Fredericks, L., Resnik, H., & Elias, M. J. (2003). Enhancing school-based prevention and youth development through coordinated social, emotional, and academic learning. *American psychologist*, 58(6-7), 466-474.
- Halstead, J. M., & Taylor, M. J. (2000). Learning and teaching about values: a review of recent research. *Cambridge Journal of Education*, 30(2), 169–202.
- Kandır, A., Özbey, S., & İnal, G. (2010). *Okul Öncesi Eğitimde Program Kuramsal Temeller*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Lovat, T., & Clement, N. (2008). Quality teaching and values education: Coalescing for effective learning. *Journal of moral education*, 37(1), 1-16.
- Marinko J.,(2015). Values for preschool children,
<http://porocelevec.ibs.si/en/component/content/article/57-letnik-5-t-1/205-jurij-marinko-ma-education-values-and-preschool-childrenerişim tarihi: 10 Mart 2020>
- MEB (1994). *Okul Öncesi Eğitim Programları, Milli Eğitim Basımevi*, İstanbul
- MEB (1994). *Okul Öncesi Eğitim Programları, Milli Eğitim Basımevi*, İstanbul
- MEB (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programları*<https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf>
Erişim Tarihi: 2 Aralık 2019
- MEB (2015). *Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Standartları Kılavuz Kitabı” ve “Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Standartları Veri Girişi Rehber Kitabı”*
<http://tegm.meb.gov.tr/www/8220okul-oncesi-egitim-ve-ilkogretim-kurumlari-standartlari-kilavuz-kitabi8221-ve-8220okul-oncesi-egitim-ve-ilkogretim-kurumlari-standartlari-veri-girisi-rehber-kitabi8221-yayimlanmistir/icerik/263> Erişim Tarihi: 2 Ocak 2018
- Meinck, S., Stancel-Piatak, A., & Verdisco, A. (2018, September). Preparing the ground: The importance of early learning activities at home for fourth grade student achievement. *IEA Compass: Briefs in Education* No. 3. Amsterdam, The Netherlands: IEA.
- NAEYC (2018). The National Association for the Education of Young Children.
<https://www.naeyc.org/> Erişim Tarihi 20 Aralık 2019
- OECD (2017), *Starting Strong V: Transitions from Early Childhood Education and Care to Primary Education*, OECD Publishing, Paris. https://read.oecd-ilibrary.org/education/starting-strong-v_9789264276253-en#page1 Erişim Tarihi: 2 Aralık 2019

-
- Ohio Department of Education (2017)http://education.ohio.gov/Topics/Early-Learning/Early-Learning-Content-Standards/Birth-Through-Pre_K-Learning-and-Development-Stand/Birth-Through-Pre_K-Implementation-Guides Erişim tarihi, 10 Ağustos,2019
- UNESCO, Living Values Education, (2005). <http://livingvalues.net/about-live#:~:text=Values%20such%20as%20peace%2C%20love,aspired%20for%20the%20world%20over.&text=Living%20Values%20Education%20is%20a,at%20the%20heart%20of%20education.> Erişim tarihi 20 Ekim 2019.
- US Department of Education. (2003) Values -- Helping Your Child Through Early Adolescence <https://www2.ed.gov/parents/academic/help/adolescence/partx5.html> Erişim tarihi 20 Ekim 2019.
- Uzun M., & Köse,A.(2017). Okul Öncesi Eğitimde Değerler Eğitiminin Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri, *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 305-338.
- Witherspoon, W. A. (2007). *Character Education: Determining Barriers To Implementation*, George Fox University , Doktora Tezi
- Yıldırım A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6.Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.